

PROFESSTIONSSKOLEN
METROPOL

Lærermidlernes danskfag d. 24.10.2017

Hvordan ser danskfaget så ud?

Opsamling – hvad så nu?

Simon Skov Fougth
Adjunkt, ph.d.
Professionshøjskolen Metropol
Institut for Skole og Læring
24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougth

PROFESSTIONSSKOLEN
METROPOL

Projektets ambition

- Et øjebliksbillede af danskfaget, som det ser ud i **anvendte læremidler** i dag

LÆREMIDLERNES DANSKFAG

- Hvilke læremidler anvendes mest?
- Hvad kendetegner de anvendte læremidler indholdsmæssigt og didaktisk?
- Hvilke læringspotentialer og -begrænsninger iagttager vi?
- Ansvar og opgaver fremadrettet

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougth

PROFESSTIONSSKOLEN
METROPOL

Dagens indhold

- Den kvantitative undersøgelse
 - *Jepppe Bundsgaard, Bettina Buch & Simon Skov Fougth*
- It og medier i danskfaget
 - *Ulf Dalvad Berthelsen & Morten Tannert*
- Videns om verden i et læremiddel
 - *Bergþóra Kristjánsdóttir*
- Den svære balance i den første læsning
 - *Jesper Bremholm*

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougst

METROPOL

Projektets øvrige indhold

- Litteraturundervisning fra poetisk leg til prosaisk alvor
 - Anna Karlskov Skyggebjerg
- Hvad gør hvilken grammatik godt for?
 - Kristine Kabel
- Litteraturmøder i nyere læremidler
 - Helle Rørbech
- Det digitale danskfag?
 - Dorte Carlsen
- Sagprosaens placering
 - Christina Mathiasen

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougst

METROPOL

Projektets syntese

- Konturerne af et rum med mangler
- Konturerne af et mulighedsrum
- En bred palet af indholdsområder, fagdidaktiske og teoretiske problematikker og forskningsmæssige perspektiver
- Malet med den **brede pensel**

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougst

METROPOL

Resultater

- Kvalitative analyser af mest anvendte læremidler **befæster** og **bestyrker** den kvantitative analyse
 - **Færdighedstræning og analyse** dominerer
 - På bekostning af fortolkning og kritisk tænkning
 - Litteraturundervisning (kap. 5, 8 og 9) = tekstanalytiske begreber
 - Sprog og sproglære (kap. 6) = en færdigheds- og korrekthedsorienteret tilgang er enerådige
 - Medie- og kommunikation (kap. 7 og 10) = begreber
 - Sagprosa (kap. 11)

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug t

METROPOL

Resultater

- Hvor er **dannelsen**?
- Hvor er det **kompetenceorienterede**?
- En **pseudovidenskabeligg relse** af danskfaget?
 - Nedsivning fra videnskabsfag til danskfaget i skolen
 - Løsrevet og forsimplet

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug t

METROPOL

Resultater

- **Meningsfulde kontekster** mangler
 - Begynderl sning (kap. 4): Skriftsproget er kontekstl st
- **Elevernes livsverden** mangler
 - Fx i forhold til elevernes veludviklede praksisformer inden for medie-området (kap. 7)
 - Eller i litteraturen – for den var der (1970'erne) (kap. 5)

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug t

METROPOL

Resultater

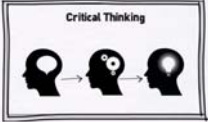

- **Snævert** tekstudvalg
- Det skønlitterære
- Det nationale dominerer: Implicit og eksplicit **kanoniseret** litteraturvalg (kap. 8)
- **Os og dem**
- Globalisering?

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Critical Thinking

Resultater

- Mundtlighed, medier, kommunikation, sagprosa og nabosprog er nedprioriteret (kap. 4-11)
- **Kritisk stillingtagen** er nedprioriteret
- Skriftsproget dominerer på bekostning af det multimodale

▪ Hvor er eleverne som **selvstændigt tænkende individer**?

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Jeres tanker

- Med de nærmeste
- *Hvad tænker I om det billede af danskfaget, antologien tegner?*

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Resultater

- Analyse og formelle færdigheder dominerer
- En preskolevidenskabeliggørelse af danskfaget?
- Meningsfulde kontakter mangler
- Elevernes livsvindem mangler
- Fortolkning og kritisk læsning mangler
- Svært tekstvalg
- Kanonens litteraturløb
- Os og dem
- Mundtlighed, medier, kommunikation, sagprosa og nabosprog er nedprioriteret
- **Kritisk stillingtagen** er nedprioriteret
- Skriftsproget dominerer på bekostning af det multimodale

24. oktober 2017

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Er der en abe?

- **Lærerne** oplever stor indflydelse på valg af læremidler
- Og er tilfredse med dem
 - "godt varieret tekstvalg", "eleverne lærer litterære begreber", "gode muligheder for eleverne at tænke selv", "et gennemarbejdet materiale", "kommer godt rundt om danskfaget", "kræver ikke så megen forberedelse", "alsidigt spændende", "følger nye trinmål", "bygger på nyeste forskning" (datamaterialet er tilgængeligt på korturl.dk/2ou).
- Et **påfaldende misforhold** mellem forskning og anvendte læremidler/læreres valg af læremidler
- For meget fokus på stavning og for lidt på kommunikation
- Forholder lærernes sig kritisk til de anvendte læremidler?

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Er der en abe?

- **Forlagene** er aktører i et kapitalistisk marked
- Bundlinjer
- Ved I (forlagene) godt, at noget af det er skidt?
-  konomi vs. kvalitetskrav
- I et samfundsmæssigt perspektiv er det uheldigt
- Påtage sig ansvar for læring?
- Certificeret l remiddelmarked?

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Er der en abe?

- **L reruddannelserne** uddanner traditionelt – med fokus på formelle færdigheder
- Er lærerne produkter af en for fagligt snævert fokuseret uddannelse?

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Er der en abe?

- **Politikerne**
- Tilskudsordninger med varierende kvalitetskrav
-  get anvendelse af it i folkeskolen
 - Alt
 - Interaktivitet, faglig relevans

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug 

METROPOL

Er der en abe?

- **Forskere**
- Forskere er uenige
- Forst r forskning folkeskolen?

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug 

METROPOL

Jeres tanker

- Med de nærmeste
- **Er der en abe?**
- Lærere
- Ledere
- Forvaltningerne
- Læreruddannelsen
- Politikere?
- Forskere?

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug 

METROPOL

Et bud på en l sning

- **Fagf lle vurdering** – som vi kender det fra forskningslitteratur
- Certificering

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug t

METROPOL

Vores vision

- **Fælles Mål for dansk**
 - L sning
 - Fremstilling
 - Fort lkning
 - Kommunikation
- "Faget dansk [skal] fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet [og deres] indlevelsesevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse".
- Stk. 2: Eleverne skal "styrke deres beherskelse af sproget og fremme deres lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. Eleverne skal udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens og andre perioders og kulturers udtryksformer. Eleverne skal i faget dansk udvikle deres udtryks- og læseglæde og kvalificere deres indlevelse og indsigt i litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation" (Undervisningsministeriet 2016).

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug t

METROPOL

Vores vision

- **Folkeskoleloven**
 - Eleverne skal udvikle viden og færdigheder, der "g r dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling" på en måde, "så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og f r tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle".
 - Og: "Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligestyret og demokrati" (Undervisningsministeriet 2016).

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug t

METROPOL

Fire typer dannelse

- **Produktiv  стетisk dannelse**
 - Udvikle fantasi, udtryksgl de og lyst til at bruge sproget
- **Demokratisk dannelse**
 - Indlevelse og indsigt i sprog og kommunikation
 - Deltagelse
- **Kritisk dannelse**
 - Manipulation
- **Digital dannelse**
 - Redskaber påvirker også tilbage på os – it ændrer vores livsverden
 - Ansigtsl s kommunikation
 - Digitale fodspor

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Dannelse og dansk

- **Produktion og analyse i en multimodalt manipulerende verden**
- Danskfaget har værktøjerne og viden. Brug dem og det

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Form

- Læremidlerne fokuserer på repetitiv opgaveløsning og formidling
- Empirisk forskning i, hvordan mennesker lærer (Sawyer 2006), viser, at det **ikke er nogen særlig udbytterig måde** at lære på
- Det er ikke **det vigtige**, eleverne lærer
- Det er **kedeligt**

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Fougt

METROPOL

Det gode læremiddel

- Stilladserer en praksis, hvor eleverne oplever det, de skal lære, som meningsfuldt og anvendeligt
- Scenarier
- Overblik: Processen opdelt i faser, delprodukter
- Organisation: Samarbejde
- Faglig fordybelse: Anvendt faglighed er kompleks – ikke kun fakta og procedurer (metoder)
- Modeltekster
- Multimodalt
- Differentiering: Mængde vs. kompleksitet

▪ **PRAKSISBASEREDE FORLØB MED STILLADSERING**

24. oktober 2017

Institut for Skole og Læring
Simon Skov Foug 

METROPOL

Jeres tanker

- Med de nærmeste
- Hvad g r vi?
- Hvem gør det?

24. oktober 2017

Sp rsgm l eller kommentarer?

www.phmetropol.dk

PROFESSORER I SKOLEN
METROPOL

Tak for i dag

AARHUS UNIVERSITY

PROFESSORER I SKOLEN
METROPOL
